

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Resolutio difficultatis propositæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

comedere. Debitum physicum seu naturale est quod fundat quælibet natura per sua principia physica respectu illorum quæ ab ipsa emanant; quo genere debiti cuilibet essentia debentur naturales passionibus. Unde etiam privatio est duplex; alia moralis, quæ est carentia formæ debite ex aliqua lege, ut dum quis non apponit actui quem exercet circumstantias quas lex jubet apponere; & alia physica, quæ est carentia formæ debite ex solis principiis physicis naturæ, sicut esset in qualibet essentia carentia alicujus proprietatis. Hoc supposito, respondeo quod licet odio Dei secundum rationem communem actus humani non sit debita rectitudo charitatis, debito physico aut naturali, est tamen ei debita debito morali, sive legali, orto ex lege obligante hominem, ut eo ipso quod erga Deum, ut est objectum charitatis versatur, rationem communem actus humani contrahat per rectitudinem charitatis, non verò per malitiam & deformitatem odij & aversionis à Deo.

12. Instabis tamen: Debitum morale oritur ex lege obligante: Sed odium Dei potest elici à potentia in instanti in quo non obligat præceptum charitatis: Ergo in tali casu non erit ei debita, debito morali seu legali, charitatis rectitudo; & consequenter ejus carentia non erit privatio moralis, sed mera negatio. Minor probatur: Præceptum negativum prohibens odium obligat semper & pro semper; præceptum verò affirmativum dilectionis, licet semper obliget, non tamen pro semper, ut patet ex differentia quam inter præcepta affirmativa & negativa Theologi constituunt: Ergo potest elici odium à potentia in instanti in quo non obliget præceptum charitatis.

13. Respondeo, præceptum ex quo debetur actui odij Dei charitatis rectitudo, non esse præceptum absolutum diligendi, cui opponitur omisso peccaminosa dilectionis; hoc enim, ut argumentum convincit, non obligat pro semper; sed esse præceptum conditionatum operandi conformiter ad regulas charitatis, si homo erga Deum ut est objectum charitatis, operari velit: vel, ut alij dicunt, esse præceptum disjunctivum, obligans vel ad non operandum erga Deum, vel ad operandum conformiter ad regulas charitatis.

14. His præmissis: Querimus an peccatum commissionis per privationem rectitudinis seu conformitatis cum ratione & lege, vel per ordinem positivum ad objectum ut moraliter malum, seu regulis morum difforme, an per utrumque simul in ratione mali moralis formaliter constituatur?

Disp. 1. art. 1. Supponimus enim ex dictis contra Vazquem in tractatu de moralitate actuum humanorum, illud in relatione rationis, aut extrinseca denominatione non posse consistere; cum moralitas ut sic, ad quam peccatum se habet ut ratio specifica ad genericam, non sit pura denominatio extrinseca, aut respectus rationis, ut ibidem fuisse ostensum est.

S. II.

Resolutio difficultatis propositæ.

Dico primò: Peccatum commissionis per solam privationem in ratione mali moralis formaliter non constituitur.

15. Probatur primò ex D. Thoma, qui 1. p. qu.

A 48. art. 1. ad 2. tertio contra gentes cap. 9. & de malo qu. 1. art. 1. ad 4. hoc statuit discrimen inter malum simpliciter, & malum morale, quod primum per privationem, secundum per positivum constituitur. Unde hic qu. 72. art. 9. ad 1. sic ait: *Malum in quantum hujusmodi privatio est: & ideo diversificatur specie secundum ea que privantur, sicut & cetera privationes. Sed peccatum non sortitur speciem ex parte privationis vel aversionis, ut supra dictum est, sed ex conversione ad objectum.* Et qu. 1. de malo art. 1. ad 12. *Bonum & malum non sunt differentia nisi in moralibus, in quibus malum positivè aliquid dicitur, secundum quod actus voluntatis denominatur malus à volito.* Et qu. 2. art. 1. ad 13. *Peccatum (inquit) non est privatio pura, sicut tenebra, sed est aliquid positivè. Quo nihil clarius & exprellius in favorem nostræ conclusionis dici potest.*

Confirmatur: Idem est constitutum & distinctivum: Sed juxta D. Thomam hic qu. 72. art. 1. peccata distinguuntur specificè per ordinem ad objecta specie diversa, non verò ex privatione: Ergo differentia constitutiva peccati non est privatio, sed positivus ordo ad objectum.

Nec valet communis evasio Adversariorum, dicentium D. Thomam non loqui de malo morali, & de distinctione specifica peccatorum pro formali, sed duntaxat pro materiali malitia. Nam D. Thomas inter malum simpliciter & malum morale statuit hoc discrimen, quod primum per privationem, secundum per positivum constituitur: Sed si loqueretur de malo pro materiali in quo fundatur, discrimen illud non subsisteret; quia cum malum simpliciter in bono fundetur, & necessariò supponat entitatem aliquam à qua sustentetur, ut D. Thomas citatis locis docet, aliquid positivum pro materiali importat: Ergo &c.

Addo quod D. Thomas hic qu. 72. potissimum tractat de specificatione & distinctione peccatorum, ut sunt formaliter peccata & in genere moris; nam de actibus humanis in esse physico consideratis egit supra à qu. 8. usque ad 18. quæ est de bonitate & malitia morali actuum humanorum: Ergo non rectè exponitur de specificatione solùm physica & materiali. Unde hic art. 6. sic loquitur: *Dicendum quod in peccatis invenitur duplex differentia, una materialis, & alia formalis. Materialis quidem attenditur secundum naturalem speciem actuum peccati; formalis autem secundum ordinem ad unum finem proprium, quod est objectum proprium.* Quid clarius, ut constat S. Doctorem loqui omnino formaliter de peccato, & de ejus specificatione & distinctione, cum asserit eam desumi ex ordine ad objectum? Et certè valde diminutus fuisset, si explicando principia, ex quibus sumitur distinctio specifica peccatorum, ageret solùm de distinctione illorum pro materiali, & non pro formali.

Secundò suadetur conclusio: Si peccatum, & malitia moralis formaliter esset pura privatio, bonum & malum morale privativè & non contrariè opponerentur: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Major patet: nam forma & privatio non contrariè, sed privativè opponuntur. Minor verò probatur ex D. Thoma 1. p. qu. 48. art. 1. ad 3. tertio contra gent. cap. 9. ad 2. & qu. 1. de malo art. 1. ad 4. ubi docet malum in moralibus opponi contrariè bono. Verba D.

Thomæ in ultimo testimonio sunt hæc: *Dicendum quod idè in moralibus magis quàm in naturalibus malum contrariatum bono dicitur, quia moralia ex voluntate dependent; voluntatis autem objectum est bonum & malum, omnis autem actus denominatur & recipit speciem ex objecto. Sic ergo actus voluntatis, in quantum fertur in malum, recipit rationem & nomen mali, & hoc malum CONTRARIATUR PROPRIE BONO. Et hæc contrarietas ex actionibus in habitum transit, in quantum actus & habitus simulantur. Quo loco manifestè loquitur D. Thomas non solum de habitibus, ut aliqui interpretantur, sed etiam de actibus bonis & malis; cum asserat hanc contrarietatem ex actibus transire ad habitus. Loquitur etiam de propria contrarietate (ut per hoc aliorum præcludatur effugium) ut constat ex illis verbis: *Et hoc malum contrariatur propriè bono.* Ergo juxta D. Thomam malum morale, non privativè, sed contrariè bono opponitur; subindeque non in pura privatione, sed in aliquo positivo consistit. Unde 2. 2. qu. 6. art. 2. loquens de malitia seu deformitate actus peccaminosi, in secunda solutione ad 2. sic ait: *Dicendum quod deformitas non solum importat privationem debitæ formæ, sed etiam contrariam dispositionem; unde deformitas se habet ad actum, sicut falsitas ad fidem.**

19. Huic argumento respondent Adversarij sicut ad præcedens, nempe D. Thomam loqui de malo morali, non pro formali, sed pro materiali malitiæ, quâ ratione aliquid positivum est, & contrariè bono morali oppositum.

Sed contra primò: D. Thomas ait quod *actus voluntatis, in quantum fertur in malum, recipit rationem & nomen mali, & hoc malum propriè contrariatur bono*: At voluntatis actus, in quantum fertur in malum, non dicit materiale, sed formale malitiæ: Ergo loquitur D. Thomas de peccato prout est formaliter malum morale.

Contra secundò: Idem S. Doctor locis citatis discrimen statuere intendit inter malum physicum & morale, quoad hoc quod est opponi contrariè bono: Sed sumendo malum morale pro materiali malitiæ, nullum quantum ad hoc inter utrumque intercedit discrimen, ut patet ex dictis impugnando solutionem præcedentis argumenti: Ergo tradita interpretatio menti D. Thomæ repugnat.

Tertiò: Juxta D. Thomam inter actum bonum & malum eadem oppositio invenitur, ac inter habitum malum & bonum: Sed habitus vitiosus, in quantum talis formaliter, contrariè opponitur virtuti, ut docet idem S. Doctor hic qu. 71. art. 1. & fatentur plures ex Adversariis: Ergo admittere tenentur contrariam oppositionem inter actum bonum & malum, ut sunt tales formaliter.

Quartò: Utrumque contrarietatis extremum est sub eodem genere; contraria enim sunt quæ sub eodem genere maxime distant: Sed bonum est formaliter sub genere moris, fundamentum verò malitiæ sub genere physico: Ergo contrarietas mali moralis ad bonum, non attenditur secundum fundamentum malitiæ, sed secundum ipsammet malitiam formaliter.

20. Tertiò principaliter suadetur conclusio: Ante privationem rectitudinis intelligitur in peccato commissionis tendentia positiva ad objectum dissonum legi & rationi: At tendentia ista prior ad privationem est mala moraliter: Ergo

A prior ad privationem peccatum commissionis intelligitur constitutum in ratione mali moralis, subindeque non per privationem, sed per aliquid positivum in ratione talis constituitur. Major est certa: Idè enim in actu peccaminoso intelligitur privatio rectitudinis, quia talis actus tendit in objectum malum & difforme regulis morum: Ergo prius in eo concipitur tendentia positiva ad objectum dissonum legi & rationi, quàm privatio rectitudinis. Minor verò probatur primò: quia omnis tendentia specificatur à suo termino, sumitque suam rationem ab eo in quod tendit, atque adè tendentia ad objectum dissonum legi & rationi, non potest non accipere ab illo speciem disconvenientiæ & dissonantiæ eidem rationi & legi: Sed hæc est moralis malitia: Ergo tendentia positiva ad objectum dissonum legi & rationi, prior ad privationem rectitudinis ex ea dimanantem, intelligitur mala moraliter.

B Secundò probatur eadem Minor: Tendentia illa prout antecedit privationem quam causar, est formaliter in genere moris; cum oriatur à voluntate, liberè & cum subiectione ad regulas morum operante, ac subinde ut ab agente morali, respiciaturque objectum ut à lege prohibita, atque adè ut stans sub regulis morum: Ergo sub aliqua moralitatis specie continetur: Sed non est in specie boni moralis, ut per se notum est: Ergo est mala moraliter.

C Dices, tendentiam istam, prout antecedit privationem rectitudinis, non esse malam formaliter, sed tantum materialiter, seu fundamentaliter; quia non terminatur ad objectum reduplicativè ut malum, & regulis morum difforme, sed solum ut malum materialiter & specificativè: illud enim respicit ut bonum quoddam utile aut delectabile, aliàs prohibitum, non autem formaliter ut dissonum legi & rationi; cum nemo (teste Dionysio de divin. nomin. cap. 4.) respiciens ad malum operetur.

D Sed contra: Actus voluntatis terminatus ad fundamentum privationis, quæ juxta Adversarios malitiam moralem formaliter constituit, non terminatur ad illud reduplicativè ut fundamentum est objectivè malum; sicut enim nemo intendens ad malum sub ratione mali operatur, ita nemo operatur intendens fundamentum malitiæ, prout est fundamentum illius; & tamen tendentia voluntatis ad fundamentum, accipit ab illo esse fundamentum malitiæ formalis, prior ad privationem in ipso fundatam: Ergo pari ratione, quamvis non terminetur ad objectum reduplicativè ut malum objectivè, seu ut dissonum legi & rationi, habebit tamen ab illo esse mala moraliter malitiæ formalis, prior ad privationem ad prædictam tendentiam secutam: quia scilicet, quamvis voluntas directè & formaliter dissonantiam seu malitiam objectivam quæ reperitur in objecto attingat, eam tamen indirectè & interpretativè attingere & velle censetur, eo ipso quod attingit & vult illius causam, & fundamentum, à quo inseparabilis est.

E Confirmatur: Tendentia habitus vitiosi ad objectum legi dissonum est mala moraliter, & tamen non terminatur ad objectum reduplicativè ut malum, & regulis morum difforme: Ergo pariter tendentia actus vitiosi & mali ad objectum dissonum legi & rationi, erit mala moraliter; etiam non attingat formaliter & directè dis-

sonantiam seu malitiam objectivam, nec ab illa A
moveatur, sed à ratione boni utilis aut delecta-
bilis, quæ reperitur in objecto regulis morum
difforni.

24. Quartò probatur conclusio, destruendo præ-
cipuum fundamentum adversæ sententiæ. Si ob
rationem aliquam in peccato commissionis non
deberet admitti positiva malitia, sed tantum pri-
vativa, maxime quia si daretur, causaretur à
Deo; quippe à quo omne ens positivum causari
debet: At hæc ratio æquè militat contra sen-
tentiam illorum qui solam malitiam privativam
in peccato commissionis agnoscunt: Ergo vel
non est efficax, vel idem inconveniens adver-
sarij transglutire tenentur. Minor probatur: Fun-
damentum privationis rectitudinis, reduplica-
tivè ut tale, aliquid positivum est: Ergo si ne-
cesse sit quod Deus causet omne positivum in
peccato commissionis repertum, oportebit quod
causet fundamentum privationis rectitudinis,
reduplicativè ut tale, subindeque ipsam privatio-
nem rectitudinis; cum illa per se primò & dire-
ctè causari non possit, sed per accidens & secun-
dario resultet ad positionem fundamenti. Con-
sequentia manifesta est, Antecedens verò sic
ostenditur. Fundamentum privationis non con-
sistit in mera negatione, quia privatio supra me-
ram negationem fundari non potest; nec in alia
privazione, aliàs istius privationis alia privatio C
pro fundamento assignari deberet, & sic daretur
processus in infinitum: Ergo fundamentum
privationis rectitudinis, reduplicativè ut tale,
aliquid positivum est.

25. Confirmatur: Habitus vitij constituitur for-
maliter in ratione vitij, per aliquid positivum,
scilicet per habitudinem ad actum & objectum
vitiosum, ut docet D. Thomas supra qu. 54. art.
2. & 3. & tamen vitium ut tale non causatur à
Deo: Ergo pariter etsi actus malus & vitiosus in
ratione peccati seu mali moralis per aliquid po-
sitivum, nempe per tendentiam seu habitudi-
nem actus ad objectum dissonum legi & rationi,
constituatur, non sequitur quod peccatum, qua-
tenus tale, & prout habet rationem mali mora-
lis, causetur à Deo.

26. Ab hoc argumento duplici solutione conatur
se expedire noster Aravius hîc dubio 1. In primis
ait rationem fundamenti privationis in peccato
commissionis non esse aliquid positivum, quod
divinè vel creatâ causalitate indigeat, sed duntaxat
denominationem extrinsecam, sumptam à
voluntate deficiente; sicut aliqui docent liberta-
tem consistere in extrinseca denominatione à
principio indifferente petita. Secundò respondet
quod etsi admittatur fundamentum malitiæ pri-
vativæ esse aliquid positivum, subindeque à
Deo causari, non sequitur tamen ipsam mali-
tiam privativam esse à Deo; quia tunc solum
qui causat fundamentum, causat formam quæ ex
eo resultat, quando forma est capax ejusdem
causalitatis, quæ terminatur ad fundamentum:
unde quia privatio rectitudinis non est capax
terminandi positivam Dei causalitatem, sed tan-
tùm defectivam creaturæ, consequens fit, quod
licet Deus causet fundamentum ejus, ipsam ta-
men privationem positivè non causet.

27. Sed neutra solutio satisfacit. Et prima quidem
falsum supponit, & vim argumenti facti non
minuit. Nam in primis falsum est, rationem fun-
damenti malitiæ in peccato commissionis esse
solum denominationem extrinsecam: fundat

enim illam quatenus liberè à voluntate per le-
gem regulata procedit; libertatem autem esse in-
trinsecam denominationem & perfectionem in
actu voluntatis, modum scilicet quandam vita-
litas, est communis sententia Thomistarum,
de qua videri possunt Salmanticenses tract. de
voluntario disp. 2. dubio 3. atque adeò esse fun-
damentum malitiæ non est in actu voluntatis de-
nominatio purè extrinseca.

Deinde, dato, & non concesso, quod ratio
fundamenti malitiæ in peccato commissionis sit
denominatio extrinseca, non vitatur inconve-
niens, quod effugere volunt Adversarij, eam
scilicet causari à Deo: quia non solum entitates,
& modi illarum intrinseci causantur à Deo, sed
etiam denominationes extrinsecæ; ut constat de
libertate actuali, in sententia eorum qui illam
ponunt in denominatione extrinseca, & in ra-
tione meriti in actibus meritoriis, quæ in pro-
babili sententia est denominatio extrinseca, &
tamen à Deo causatur. Ratio etiam id suadet:
nam omnis extrinseca denominatio reducitur ad
aliquam intrinsecam, & eam supponit; sicut de-
nominatio extrinseca visî in pariete, supponit de-
nominationem intrinsecam videns in animali:
unde qui causat intrinsecam denominationem,
& formam à qua illa provenit, extrinsecam de-
nominationem causare censetur, ut patet in
exemplo adducto: oculus enim qui efficit visio-
nem, à qua animal intrinsecè denominatur
videns, est causa denominationis extrinsecæ,
quæ paries denominatur visus: Ergo cum nulla
forma realis, & intrinseca denominatio, divinam
causalitatem subterfugere possit, etiam nulla ex-
trinseca & realis denominatio poterit illam ef-
fugere.

Confirmatur: Extrinsecæ denominationes verè
& realiter, ac independenter ab omni intelle-
ctus fictione existunt; non enim sunt entia rati-
onis, ut docent nostri Thomistæ in Logica: Ergo
existunt per aliquam efficientiam causam primam,
vel secundam. Si primum, à solo Deo causantur,
qui solus est causa prima: si secundum, causantur
à causa creata, ut subordinata Deo, & conse-
quenter à Deo ut à prima causa procedunt.

Secunda etiam solutio frivola est: Tum quia
cum privatio non terminet per se actionem, sed
per resultantiam fiat, posito ejus fundamento,
non stat fundamentum malitiæ privativæ, forma-
liter in ratione fundamenti, terminare divinum
influxum & causalitatem, & ipsam privationem,
seu malitiam privativam, talis influxus capax
non esse. Tum etiam, quia si Deus potest causa-
re fundamentum ut tale, non causatâ privatio-
ne, quia est extra spheram causalitatis divinæ,
poterit etiam causare omnem physicam forma-
litate[m] repertam in actu peccaminoso, non cau-
sata deformitate morali, etiam si positiva, & ne-
cessariò cum physica entitate connexa; quia pa-
riter intra spheram divinæ causalitatis non est.

Quintò suaderi potest conclusio ex fundamen-
tis in tractatu de moralitate actu[m] humanorum
statutis: ibi enim ostendimus, moralitatem for-
malem, quæ est prædicatum superius ad bonita-
tem & malitiam formalem, & in eas ut genus in
suas species dividitur, in aliquo positivo (nempe
in habitudine seu respectu transcendentali,
quem actus liber dicit ad objectum ut morale,
seu ut subiectum regulis morum) formaliter
consistere: Ergo cum ratio generica positiva, per
puram privationem contrahi, & ad certam spe-
ciem

ciem determinari non possit, manifestum est differentias bonitatis & malitiae, per quas ratio generica moralitatis ut sic contrahitur, aliquid positivum esse.

Denique hanc conclusionem probat Cajetanus hic qu. 72. art. 1. ex eo quod si peccatum commissionis formaliter esset privatio rectitudinis virtutis oppositae, non possent vitia & peccata opposita eidem virtuti, distingui specie: Sed hoc esse falsum patet in peccatis avaritiae & prodigalitatibus, quae specie distinguntur, quamvis eidem virtuti liberalitatis opponantur: Ergo &c. Sequela probatur: Privationes non possunt formaliter multiplicari, nisi ratione formarum quibus privant: Ergo cum rectitudo virtutis oppositae, v. g. liberalitatis, sit una specie atomata, peccata, si hujus rectitudinis privationes sunt, non poterunt specie distingui.

Sed hanc rationem non prosequimur: tum quia praecedentes sufficiunt: tum etiam quia satis probabiliter ei posset occurri, dicendo rectitudinem ejusdem virtutis, licet materialiter una sit, formaliter tamen esse multiplicem, ex eo quod diversis modis, & per diversa rationis determinamina attingatur: sicut idem terminus ad quem diversificatur formaliter, & constituit motus speciei diversos, quando diversis viis attingitur; & eadem numero conclusio, v. g. ista, *Terra est rotunda*, est diversa formaliter, & in esse scibilis, atque ad diversas scientias pertinet, quando per diversa media demonstratur, ut docet S. Thomas 1. p. qu. 1. art. 1. ad 2.

Adde quod cum unitate formae stat specificam moralis privationem diversitas, ut constat in peccato habituali commissionis, quod specie differt à peccato habituali omissionis; quamvis in probabili multorum sententia utrumque in privatione gratiae habitualis consistat, & haec sit ejusdem speciei atomata. Unde ratio illa Cajetani non multum roboris habere videtur.

Dico secundò, rationem formalem constitutivam peccati commissionis, simul ex positivo & privatione non consisti, sed eam adaequatè in positivo consistere, nimirum in tendentia actus humani ad objectum, ut regulis morum difforme.

Prima pars probatur: Positivum & privativum non possunt ingredi rationem formalem constitutivam peccati, per modum generis & differentiae; cum genus & differentia sola ratione differant, privatio verò & positivum realiter distinguantur: nec etiam tanquam res & modus essentiae; cum pro priori natura ad privationem, malitia moralis peccati commissionis constituta intelligatur, ut conclusione praecedenti probatione ostensum est: Ergo ratio formalis constitutiva peccati commissionis, ex positivo & privatione non consistit: unde cum non sit pura privatio, ut conclusione praecedenti ostendimus, sequitur eam in solo positivo, nimirum in tendentia actus humani ad objectum ut diffonum regulis morum, debere consistere.

Confirmatur: Tunc intelligimus peccatum commissionis adaequatè constitutum in sua specie, aut saltem formam illam, per quam constituitur, quando intelligimus illud sufficienter distinctum ab aliis, quae non sunt ejusdem speciei, scilicet ab actu bono, & à peccato omissionis; nam constitutum & distinctum secundum rem idem sunt: Sed per solam tendentiam positivam actus ad objectum, ut regulis morum difforme, intelligimus praedictum peccatum suffi-

Tom. III.

cienter ab aliis distinctum: Ergo per talem tendentiam adaequatè constituitur. Major est evidens. Minor etiam ex eo patet, quòd nec actus bonus, nec peccatum omissionis, important praedictam tendentiam; imò actus bonus dicit tendentiam omnino oppositam, peccatum verò omissionis carentiam totius actus & tendentiae: Ergo &c.

S. I I I.

Exponuntur testimonia D. Thome, quae videntur adversari nostrae sententiae.

CONTRA nostram sententiam primò objici solent plura testimonia, in quibus S. Doctor asserit malum nullam habere essentiam seu naturam, sed in sola privatione consistere. Ita docet 3. contra gent. cap. 7. ubi ait, *Malum nihil est aliud quam privatio ejus quod quis natus est & debet habere*. Et qu. 1. de malo art. 1. *Malum (inquit) non est aliquid, sed est ipsa privatio alicujus particularis boni*. Item 1. p. qu. 48. art. 1. dicit quod *nomine mali significatur quaedam absentia boni*.

Idem passim docent SS. Patres: Dionysius enim cap. 4. de divin. nomin. sic loquitur: *Malum, quemadmodum saepe diximus, infirmitas, imbecillitas, ac privatio est*. Damascenus lib. 2. de fide cap. 4. *Neque aliud (inquit) est malum, quam boni privatio*. Eadem verba habent Fulgentius de fide ad Petrum cap. 21. & Basil. hom. 9. Item Augustinus tract. 1. in Ioan. explicans illud Joan. 1. *sine ipso factum est nihil*, hoc intelligit de peccato, & subdit: *Peccatum nihil est, & nihil sunt homines cum peccant*. Cui concordat D. Ambrosius appellans peccatum, *Nihil rebelle & armatum in Deum*. Denique omnes antiqui Patres, oppressi hac difficultate, quomodo Deus, cum sit universalis causa omnium; non sit author, & causa peccati? non aliter ab illa se expediebant, quam dicendo peccatum nihil esse, & privationem, subindeque à Deo non debere produci, licet sit causa universalis totius entis.

Secundò opponi solent alia loca, quibus S. Thom. expresse videtur docere peccati essentiam seu malitiam in sola privatione consistere: nam qu. 18. art. 1. asserit actum esse malum, *in quantum aliquid ei deficit de plenitudine essendi*. Et hic qu. 71. art. 6. dicit quod *actus humanus habet quod sit malus, ex eo quod caret debita commensuratione*: & essentiam peccati per malitiam illam privativam declarat, exponens definitionem illam Augustini, *Peccatum est dictum, factum, vel concupitum, contra legem aeternam*: ait enim, per *ly dictum, factum, vel concupitum*, significari actum humanum, qui in peccatis commissionis se habet sicut materiale; per *ly verò contra legem*, significari carentiam debitae commensurationis, *qua se habet ut formale*; nullamque facit mentionem malitiae positivae. Item qu. 85. art. 4. ait quod *ordinatio actus est quoddam bonum*, & subdit: *Et hujus privatio est essentialiter ipsum peccatum*. Quo nihil clarius & expressius dici posse videtur contra nostram sententiam.

Tertiò: Aversio dicit privationem: Sed ex D. Thoma malitia peccati in aversione consistit: Ergo &c. Major patet, Minor probatur ex eodem D. Thoma 2. 2. qu. 10. art. 3. ubi sic ait: *Omne peccatum formaliter consistit in aversione à Deo*.

Bbb